

# DORST

Kroniek van een 'romantische' obsessie



Jan-Paul van Spaendonck

# Dorst

*Kroniek van een 'romantische' obsessie*

2007

Voor Ger, trouwe vriend in goede en in slechte dagen

Coverontwerp: Rosanne van Spaendonck

ISBN: 9789463673648

© Jan-Paul van Spaendonck, 2018

Uit privacyoverwegingen zijn de namen van sommige mensen die in dit boek optreden vervangen door verzonden namen of met een initiaal aangeduid.

# Inhoud

Woord vooraf	7
Mijn familie en andere drinkers	9
Leven bij de dag	66
Het raam op een kier	120
Naschrift	194
Nawoord 2018	200

*[Zonder datum]*

*Halfdrie en ik kan niet slapen.*

*Ik loop nog even al mijn verzonden mails na om te kijken wat ik allemaal onbezonnen de wereld in heb gestuurd vanavond. Ten minste één kattenbelletje doet me het schaamrood naar de kaken stijgen. Een potentiële en zeer gewillige opdrachtgever gemeld dat ik het desnoods wel voor niks wil doen. Die mail was voor een andere, weifelende maar sympathieke en arme organisator bedoeld.*

*Ik weet dat er niks meer in huis is, maar open tegen beter weten in, uit gewoonte, het vriesvak. Mijn hart springt op. Ik juich nog net niet.*

*Vanmiddag een glas rood dat ik per ongeluk met heet water had aangelengd daar weggezet om af te koelen. Vergeten. Nu is het een blok rood ijs. Ik giet er weer wat warm water bij, neem een theelepeltje en schraap de massa los van de rand van het Duralex glas, en roer net zo lang tot die weer min of meer drinkbaar is. Een soort alcoholhoudende granita.*

*Ik rook twee Mantano's. Heel vieze sigaretten, maar ze smaken me heerlijk.*

*Ik slobber mijn wijnijs naar binnen.*

# Woord vooraf

In mijn eigen braaksel ben ik nooit wakker geworden. Ik wachtte keurig met kotsen tot ik de wc bereikt had. Ook heb ik mijn kinderen, mijn familie of vrienden nooit geslagen, zelfs mijn vijanden niet, voor zover ik die heb, of ben ik wegens openbare dronkenschap achter slot en grendel gezet. Ik heb nooit geschreeuwd of gevochten. Ik heb wel stomme ruzies gemaakt, en soms gejangt, maar dat is al lang geleden.

Mijn huid scheidde nog niet de geur van aceton af die als een fijne nevelsluier om zware drinkers heen hangt, en die hen verraadt nog voor je hun adem hebt geroken. Ik was nog welkom bij mijn vrienden en kon mijn werk nog doen. Nou ja, nog *nét*.

Wel ben ik herhaaldelijk van mijn fiets gelazerd, soms tot bloedens toe, ben ik meer dan eens met mijn hoofd in een bord spaghetti of frites met mayo in slaap gevallen, of tussen de roze knuffels op het propere kinderbed van de dochter van goede en keurige vrienden.

Ook heb ik tot verdriet en ergernis van de mijne aan andere vrouwen zitten plukken en op duizend andere manieren de dronken paljas uitgehangen. Ooit had ik de dwangmatige neiging om als ik bezopen was mijn pik te laten zien (waarin niemand geïnteresseerd was, de vrouwen al helemaal niet) of in ontspannen houding naakt op de bank te gaan liggen en op te roepen tot 'open seks'.

Nooit gelukt helaas. Nooit gebeurd gelukkig.

Mijn vijftigste verjaardag heb ik ter observatie in het ziekenhuis doorgebracht met een dichtgenaaide hoofdwond van tien centimeter lang en een torenhoog alcoholpromillage.

Toch is het dat allemaal niet wat me uiteindelijk, na jaren van goede voornemens, over de rand geduwd heeft. Niet de rand van de afgrond die ik vaak met verlangen in de diepte

zag schemeren, maar een andere: de barrière die me scheidde van een leven zonder drank. Daar stap je niet zomaar overheen. Je moet er eerst opklimmen en zonder een zetje onder je kont gaat dat niet. Ik was al een heel eind omhooggeklauterd, één treetje verder elke keer dat ik mijn schouders moest ophalen over mijn verloedering en moest vaststellen dat het niet lang meer zou duren eer ik elke geloofwaardigheid (en waardigheid) verloren zou hebben.

Maar die laatste stap stuitte op veel verzet. Een leven helemaal zonder drank? Alleen al de gedachte deed me pijn, écht pijn, voor zover ik me er überhaupt iets bij kon voorstellen.

Zou ik dan maar liever niet de goot in wankelen, uitglijden, desnoods een heup breken, en me in de warme modder van vergetelheid wentelen, als een varken zwelgen in mijn mislukking?

Ik was nog niet ver genoeg heen, er was nog zoveel meer dan alleen maar wanhoop en rotzooi. De obsessie behield iets romantisch: er waren onvergetelijke herinneringen en fantasieën, rituelen en troostrijke gewoonten verbonden aan het drinken, die wilde ik zomaar niet opgeven.

Het duwtje dat me de rand over hielp was zacht, niet meer dan een gebaar van aanhankelijkheid, en kwam uit onverwachte hoek.

\*



# Mijn familie en andere drinkers

*Sell your soul to the devil at half the estimated price*

Amsterdamse graffiti

*Zaterdag 13 januari*

De dag is nietszeggend en grauw, iets kouder dan de afgelopen, idioot lauwe winterdagen. Het dorpje Grootshermer toont zich niet op zijn best. Er zijn boerenhuisjes, soms half verzakt, een door Leeghwater in de zeventiende eeuw ontworpen raadhuis met gevelstenen die herinneren aan de tijd dat hier de walvisvaart bloeide, een bloedmooi kerkje waarvoor je een gammel bruggetje moet oversteken, maar verder heerst er de nieuwbouw uit de jaren zestig. Kraak noch smaak. Gordijnen stevast open. Wie door de nauwe straatjes loopt (veel zijn er niet), moet alles kunnen zien. Mensen die goed uitgelicht voor de tv hangen in propere interieurs. Dat het werkelijke gezicht van de huizen naar de achterkant gekeerd is, naar het water, het riet, de koeien en de horizon, is een goed bewaard geheim.

Een woeste storm ('boesterig weer', zegt mijn nieuwe schoonmoeder) deed gisteren nog de dakpannen van Paulien haar boerderij, even buiten het dorp, waar de wind vrij spel heeft over de lege polder, ratelen. Een regengordijn benam het zicht op de buitenwereld, afgezien van de nu en dan oplichtende koplampen van een passerende streekbus of vrachtwagen. Gewone mensen bleven thuis.

's Avonds lag ik behaaglijk op de hooizolder onder de elektrische deken en luisterde naar de storm: een rondrazend immaterieel roofdier dat gierend naar een prooi zocht, nu eens van de ene, dan weer van de andere kant opduikend.

Ik las Amerikaanse verhalen (Updike, Theroux, Irving, Capote) uit een bestoft bundeltje dat ik in de stapel ongelezen boeken achter Pauliens bed vond, een stapel die voornamelijk bestaat uit uitgaven van De Geus met schrijversnamen op de kaft die ik niet kan uitspreken, en die alle over verre landen gaan, waar ik nooit naartoe wil. Ik voelde me geborgen, en doortrokken van een lang vergeten, zelf-gegenereerde roes.

Roes? Had ik dan toch zoals gebruikelijk een of meer van Pauliens flessen kostelijke dan wel goedkope, maar door de *Supermarktwijngids* aangeprezen flessen wijn gedronken? Dan zou die roes niet door mijzelf 'gegenereerd' zijn.

Toch was er wel degelijk sprake van iets als een bedwelming, een zachte weemoed, het gevoel in een veilige cocon te liggen. Want was ik niet in zekere zin ziek, of in elk geval herstellende van een ziekte?

Ik gaf me gewillig over aan de zorg en verantwoordelijkheid van anderen. Paulien, mijn kordate en lieve vriendin, schrijvers die ik normaal nooit zou lezen, de in haar extreme uitingen nadrukkelijk aanwezige buitenwereld, die me mezelf minder belangrijk en kleiner deed toeschijnen, als het kind dat ik ooit was, - het bed, de warmte, en uiteindelijk de slaap.

*Zondag 14 januari*

Morgen heb ik mijn eerste afspraak met de psychotherapeut. 'Joop', stelde hij zich voor door de telefoon. Laat ik eens zien wat ik hem allemaal te vertellen heb.

Na mijn scheiding, nu zo'n vier jaar geleden, - maar dat is een verhaal op zich, dat hier verder onverteld blijft - kwam ik in een periode waarin ik mezelf behoorlijk zielig vond, en me dus, vond ik, véél, zo niet alles kon permitteren. De intentie was er wel, ook toen al, om gezonder te gaan leven. Lees: niet

meer zoveel te zuipen. Maar de noodzaak ontbrak. Ik spreek over een werkelijke, innerlijke noodzaak.

Het laatste jaar was een cruciaal jaar. Een jaar van vele dronkenschappen. Een jaar waarin dronken zijn eerder regel dan uitzondering was. Waarin iedere nuchtere dag werd geteld als een bijzondere.

Mijn vijftigste verjaardag bracht ik door in het VU, omdat ik de nacht ervoor stomlazerus was omgevallen en ongelukkig terecht was gekomen. Met mijn kop op de keukendrempel. Al gauw vulde de gang zich met een plas helder en dun bloed.

De laatste gasten reageerden eerst lacherig of in ieder geval besluiteloos (vooral omdat ikzelf met dubbele tong wegwuivend commentaar gaf vanuit mijn machteloze positie: 'Niks aan de hand, maak je niet druk. '), maar belden toen toch maar 112.

Het duurde nog behoorlijk lang.

De theedoek die om mijn hoofd was gewikkeld was al helemaal doorweekt en begon te lekken, en mijn grapjes werden al zwakker en minder stoer.

Toen de mannen van het ziekenhuis eindelijk kwamen werd ik met mijn bloedend hoofd op een brancard drie trappen af gedragen en afgevoerd naar de poli.

Daar bespote ik de neurologen van de nachtdienst door te zeggen dat ik hun trucjes en testjes allang kende: ik had immers Oliver Sacks gespeeld in de opera *The Man Who Mistook His Wife For A Hat*. De Nederlandse première nog wel, door mijzelf vertaald.

'Probeert u mijn vingers met uw ogen te volgen.'

'Jaja, die ken ik! Niks aan de hand. Een makkie. Komt straks de Babinsky-reflex ook aan de beurt?'

Ik giechelde bij elke hechting, gevoelloos door een promillage van 4.8.

Het bizarre toeval wilde dat ik de week daarop met mijn jongste dochter Maria naar diezelfde poli moest. Ze was met haar hand door een glazen deur gegaan.

De dienstdoende arts-assistent keek me eens aan en schoot in de lach.

‘Vijftig jaar, was het toch? Beetje bijgekomen?’

Dronkenschappen: dagelijks kleine, vaak grote, en geen excuus meer in de vorm van zieligheid.

Drie jaar na mijn scheiding moest ik mezelf toch echt eens aanpakken, of de draad weer oppakken, wat op hetzelfde neer komt, denk ik.

Maar... ik wist niet meer hoe het verder moest.

Mijn carrière, wat die ook waard mocht zijn, was gestrand. Om iets nieuws op te zetten ontbrak me de energie, de hoop en het gevoel van urgentie. Nou ja, urgentie was er wel degelijk: het geld raakte op, maar dat sterkte me alleen maar in mijn wanhoop en was geen stimulans om de handen uit de mouwen te steken.

Mijn depressies werden steeds erger, en uiteindelijk, in de sombere winter van 2006, had ik een weerzin tegen het leven ontwikkeld, daar komt het op neer. Mooier kan ik het niet maken. Ik stelde het opstaan steeds langer uit, zodat het moment van aankleden feitelijk vrijwel naadloos aansloot op het moment waarop ik weer kon gaan drinken.

Angsten woekerden. Ik kreeg steeds meer straatvrees en sociale fobie, zegde afspraken af, zag huizenhoog op tegen de weinige optredens die op de agenda stonden, en die ik alleen met drank en pillen onder ogen kon zien.

Erg best waren ze ook niet, die laatste optredens.

Toen kwam de aanrijding.

Ik reed, behoedzaam, want ik was suf na ruim een fles wijn, een bord spaghetti, en een dutje, de kade af. Het was mistig, het zicht was slecht. Goed uitkijken dus. Ik draaide met een

slakkengangetje de Breitnerstraat in en opeens, met een onvoorstelbaar dramatische klap, versplinterde mijn voorruit. Zo'n geluid vergeet je nooit meer. Een koerier van de Sushi Kings. Hij had mij niet gezien, of ik hem niet, dat was onduidelijk. Met die jongen was godzijdank niks aan de hand. Hij stond meteen recht overeind, en wuifde mijn paniekerige bezorgdheid een beetje confuus (dat wel) weg. Maar al gauw stroomden omwonenden toe, en was de politie gebeld. Een wee gevoel van onheil en overgave aan een niet meer te beïnvloeden noodlot maakte zich van mij meester. Geen cliché: ik besepte dat wat nu zou gebeuren mijn bewuste inmenging te boven ging. De politie kwam. Twee autootjes, vier man sterk. Een ambulance verscheen even later, gevolgd door een sleepauto. Mijn Ford Mondeo was niet meer van mij. Ik moest blazen. Niet goed. Mee naar het bureau. Het goot ondertussen van de regen. Ik werd als een crimineel behandeld.

'Ja, we hebben hier een verdachte achterin, we komen er zo aan.'

Ik probeerde een normaal gesprek te beginnen met de agenten, van mens tot mens, maar werd genegeerd. Geen sjoege. Ik was geen normaal mens meer blijkbaar.

Op het bureau werd ik opgesloten. In een wachtruimte gezet, heette het, maar die wachtruimte was kaal, hermetisch, en al mijn eigendommen, mobieltje, sleutels, portemonnee, waren me afgenomen. Een raam gaf zicht op de gang van zaken in een politiebureau op een gewone woensdagavond. Dat gaf me in het begin wat afleiding. Het wachten duurde lang. Maar toen ik te veel naar de meisjes achter de balie begon te kijken, smekend, naar mijn idee, maar seksueel bedreigend naar het hunne, wie weet, werd het rolgordijn neergelaten en was ik echt alleen.

Uiteindelijk ging de deur open en verscheen er een mens. Een aardige man, ontspannen, kort getrimde grijze baard, net als ik, zonder de superieure en minachtende houding die zijn

collega's zich zo vanzelfsprekend hadden aangemeten. Ik vertelde hem min of meer eerlijk wat ik gedronken had. Ik verzwegen er wel een paar. 'Nou, dan heeft u pech gehad,' zei hij. En inderdaad: ik had weleens een tv-programma gezien waarin een proefpersoon tot negen biertjes kon drinken zonder dat de blaaspijp alarm sloeg.

Ik tekende allerlei formulieren en mocht gaan. De auto kon ik de volgende dag bij de Carglass ophalen.

Daarna durfde ik – het werd ook tijd! – niet meer te rijden met drank op, en maakte ik me ernstig zorgen over hoe dat dan verder moest, met *gigs* in het land, als ik me 's middags niet een beetje moed kon indrinken. Om maar te zwijgen van het rijden door de open polder naar Paulien. *Red alert* voor agorafoben. De werkzaamheid van Tranxène begon af te nemen, bij mijn steeds grotere gebruik. Van de Prozac die ik sinds een tijd weer was gaan slikken merkte ik eigenlijk alleen de negatieve aspecten: geen zin meer in seks en een voortdurende staat van zenuwen en onrust.

*Maandag 15 januari*

Met verbazing lees ik het voorafgaande over.

Dit alles was voor een normaal mens meer dan genoeg om ten minste tot het *verstandelijke* inzicht te komen, dat ik beter af zou zijn zonder drank. Maar was ik nog wel normaal te noemen? Ik kon me een leven *zonder* niet voorstellen, en flirtte ook wel een beetje met de gedachte om ten onder te gaan, al dan niet lachend.

De spreekwoordelijke druppel (een stijlfiguur, die door het *De Volkskrant Stijlboek* streng wordt afgeraden, en in dit verband wel dubbelfout is) kwam in de jaarlijkse vakantie met de beste vrienden in de Ardennen.

De ochtenden waren... nu ja, die waren er niet, wat mij betreft - maar de namiddagen en avonden waren reuzegezellig. Op een van de laatste avonden was ik flink aan het

hijzen, en Maria vond dat het hoog tijd werd dat ik naar bed ging. Sinds de Val voorafgaand aan mijn verjaardag was ze erg bezorgd voor een herhaling van zoiets.

Dus begeleidde ze me de krakende trap op, die ik wankel maar nog redelijk capabel, vond ik zelf, besteed.

De volgende morgen werd ik door Sofie aangesproken. Sofie was een van mijn eerste vriendinnetjes. Later, veel later, trouwde ze met een van mijn beste vrienden. Wie denkt dat zoiets een speciale band geeft heeft het mis. Het schept hoogstens verwarring. Met al mijn oude vrienden praat ik graag over vroeger. Met Sofie rust daar een taboe op. Ik heb nooit precies begrepen waarom. Waarschijnlijk, als ik er een gooi naar mag doen, omdat we allebei nog zo vol schuldgevoel, onzekerheid en angst zaten in die tijd (die ellendige puberteit), en het eerder pijnlijk dan nostalgisch is om die dagen weer op te rakelen.

Sofie vond het gebeuren van de vorige avond heel erg; ook voor mij, maar vooral voor Maria: dat zo'n kleine meid die verantwoording op haar schouders voelde drukken. Ze was niet boos maar lief en bezorgd, en vooral erg geschrokken. Ik kreeg het akelige vermoeden, dat er nu iets grondig mis aan het gaan was. Mijn vrienden hadden altijd alleen maar gelachen om mijn dronken strapatsen, maar dat was kennelijk voorbij. Zelfs Ger, mijn vertrouwde partner in crime, begon rustiger te drinken in mijn bijzijn.

Toen ik, ditmaal vanuit een *innerlijke* overtuiging, de enig mogelijke conclusie trok, was iedereen het daar erg mee eens. Mijn besluit werd geprezen, mijn vastberadenheid toegejuicht.

Het meest had ik opgezien tegen deliriumachtige verschijnselen, maar afgezien van een enkele koortsdroom met wat raar gebibber bleven die uit.

Ik had me voorgenomen me die maandag linea recta bij de Jellinek te melden, maar dat bleek zonder doktersverwijzing

geen sinecure. Toch moest het die dag gebeuren, het stoppen, hulp of geen hulp. 'Morgen is vaak de drukste dag van de week', zoals de Spanjolen zeggen.

En dat lukte. Blijkbaar was ik ondanks een dagelijkse inname van tussen de vijftien en twintig glazen lichamelijk niet zo verslaafd als ik vreesde.

Ik ben nu zes droge dagen verder.

Het moeilijkst is het vinden van alternatieven. Die zijn er niet. Punt.

Wel kun je dus zélf een staat van luciditeit, een soort introverte behaaglijkheid oproepen, als de drank niet meer voor een lekker gevoel zorgt. Dat bleek op de hooizolder van Paulien, vrijdag. Goed om te weten!

Maar dat wist ik natuurlijk eigenlijk al heel lang. Ik citeer uit een brief aan mijn betreurde vriend Lennaert Nijgh. Geen pseudoniem of initiaal meer nodig, helaas. Gedateerd 9 januari 1999:

'Ik heb weinig zin meer om aan die sombere, vadsige en humeurige decembermaand te denken. De hens in alle kerstbomen! Zelden ben ik zo opgelucht geweest dat het keerpunt van de winter is gepasseerd, en we weer op het voorjaar aangaan.

Van de weeromstuit heb ik weer eens een ouderwetse week dieet en drankonthouding achter de rug, en die is me uitmuntend bevallen. In mijn normale, wel gebruikende perioden, kan ik me een eventueel stoppen met drinken alleen maar voorstellen in de meest naargeestige termen: wat moet het leven leeg zijn als de troost van de drank wegvalt!

Maar deze week bleek weer eens, dat soberheid en een lichte uithongering door de barmhartige natuur worden gecompenseerd met een andere geestestoestand: een scherpere, actieve kop. Lezen, studeren, vertalen, denken: het roept een geheel eigen soort genotsgevoelens op. Gisteren zowaar gefascineerd een stuk Plinius zitten vertalen (over de



uitbarsting van de Vesuvius), en het Latijnse woordenboek weer net als heel vroeger een geheimzinnig labyrint gevonden, vol fonkelende schatten. De laatste jaren kon ik me niet meer voorstellen wat ik met die stoffige troep moest.

Waarom dan niet helemaal, voorgoed stoppen met drinken? (Ik ga er nu even vanuit dat mijn zuivere stemming niet toevallig en van voorbijgaande aard is, maar volgt uit mijn abstinentie). Tja... gemakkelijk ga ik dit soort zelfkastijding nooit aan. En eenmaal doorbroken door een hernieuwde innahme, hoe bescheiden ook, van alcohol, wordt er een knop omgedraaid die niet zonder grote inspanning weer terug in de nulstand te zetten is. Een alarmerend bloedonderzoek of een zo symboolzwangere mijlpaal als een Nieuw Jaar, - voor minder doe ik het niet.

Zojuist een blikje Jupiler (*Nouveau: facile à boire*) geopend. Het eerste sinds zondag. Mij benieuwen hoe lang Plinius nu nog fascinerend blijft.'

Gisteravond heb ik met Maria's oudere zus Roos op de bank een film gekeken met een pot groene thee en een pak scholiertjes bij de hand. Daarna in bed gelezen. Geen Plinius weliswaar, maar *Don Quixote* van Cervantes. In de beroemde maar archaische Engelse vertaling. Ook een hele kluiif.

Er is leven na de drank, wil ik maar zeggen.

Tegen de rookstop, die ik tegelijkertijd had afgekondigd, heb ik wél gezondigd, meteen al de tweede dag, en daarna heb ik die voor onbepaalde tijd uitgesteld. *You just can't have it all.*

*Dinsdag 16 januari*

Over de hoeveelheid die ik dagelijks tot me nam ben ik altijd eerlijk geweest, tegenover anderen en tegenover mezelf. Daarmee smokkelen leek me op de een of andere manier erger dan voor de waarheid uitkomen. Eén sterkbier en twee

liter wijn, daar kwam het de laatste tijd op neer. Op gewone dagen.

Ooit is die capaciteit en die noodzaak om zoveel te drinken er niet geweest. Een glas wijn (of een flinke teug zó uit de fles) was een genotsmiddel op zichzelf waarvan je maar een paar porties nodig had.

Tegenwoordig is een glas een exemplarisch iets, een voorproefje van wat er in de hele fles zit (die op haar beurt weer een inwisselbaar voorbeeld van een serie is).

Een fles wijn deelden we met zijn allen: schuimig en zurig lieten we de Valpolicella of Pinard de kring rondgaan. Ik spreek over de middelbareschooltijd, derde of vierde klas.

Er werd heus weleens een tweede gehaald (door Beer, die geld had en Franse familie), of er werd, op een vrijdagmiddag, een vierkantje Ballantines tegenaan gegooid (door Angus, idem en half Schots), maar waar het om gaat is dit: zo'n fles was heel wat, betekende iets. Niet voor niets spaarde ik de bij mij thuis op mijn jongenskamer gelegde flessen, bewaarde ik ze bovenop de kast – elk etiket bracht een bepaalde gelegenheid in herinnering, werd een kleurig symbool van de sfeer en de gesprekken, de gebeurtenissen van die gelegenheid. Ik was een romantische drinker. Dat zijn de ergste: die maken er meer van dan wat het feitelijk is, dat drinken.

Mijn zoon Martijn bewaart zijn flessen ook, maar wat een verschil! Zijn Gorlovkaflessen (Gall & Gall's goedkoopste wodka) staan ook als trofeeën op, of eigenlijk in de kast, maar uniform, keurig in het gelid geschaard, net zoals de gelegenheden inwisselbaar zijn: dezelfde vrienden, dezelfde gesprekken (in mijn oren), dezelfde muziek: als de wodka, die wordt aangelengd met Fanta, jus of energydrink zijn werk begint te doen is dat André Hazes, luid en overdreven meegezongen.

In een la van mijn bureau bewaar ik herinneringen. Daaronder is een donkergroene plastic multomap met een imprint van de Nederlandse leeuw op de voorkant (afkomstig van mijn opa, vertegenwoordiger voor Amsterdam van Van Markens Drukkerij, Delft) die fragmenten omvat uit de tijd tussen mijn voorlaatste jaar lagere school en de vierde klas gymnasium. Tekeningen, werkstukken, opstellen, gedichten, notities. Op een velletje ruitjespapier staat een lijstje uit de begindagen van mijn alcoholische experimenten. Ik kwam net uit de nevels van de hasj en ontdekte een nieuwe wereld. Achter elke naam staan proefbevindingen die ik Hubrecht Duijker niet zou laten lezen. Ik heb ze hier weggelaten. De sterretjes verwijzen naar herinneringen die zo sterk zijn dat ze ook nu nog, na zoveel jaren, door de betreffende naam worden opgeroepen. Dit zijn ze, de namen:

Mont d'Aubrac, Vin du Pays (f 2,30) \*

Pescara wit (ca. f 4,70) \*\*

Pescara rood

Pinard 1 litre vin rouge (f 2,50)

Vruchtenwijn Javo

Vruchtenwijn Albert Heijn (f 2,35)

Spaanse zoete rode wijn

Samos (Griekse zoete wijn) (ca. f 3,50)

Vin du Pays (f 2,95)

Rosé petillant

Cavaliers Parison, vin rouge excellent (De Gruyter) \*\*\*

Valpolicella 1968, vino superiore da pasto

Bardolino, esportazione della casa

Moscatel, Spaanse zoete wijn

\* Rob en ik bij een vuur op het Vogeleiland, turend naar de sterren tot onze nek pijn deed en speculerend over het kosmische raadsel.

\*\* Een toen populaire, zoete Italiaanse wijn. Het vijftienvijftigjarige huwelijksfeest van mijn ouders. Rob en ik hadden besloten te kijken hoe de

dronkenschap in haar werk ging en elk stadium met instant-gedichten te boekstaven: dat ging van zinnig en rijmend naar wartaal. De volgende morgen ontbeet ik in alle vroegte met een halve liter bier en een stuk taart, ging met de bus naar een repetitie van Lotos, onze band, ergens in het geheimzinnige en verre Amsterdam-Oost.

\*\*\* De Gruyter op het August Allebéplein, waar nu de Albert Heijn is. Ik heb daar nog een nevelige herfst lang vakken gevuld om een gitaarversterker bij elkaar te sparen.

### *Woensdag 17 januari*

De middagen zijn het ergst. De vijf was bij mij al om drie uur in de klok. Ooit is dat echt vijf uur geweest, langzaam is het moment waarop het normaal was om iets in te schenken naar voren gekropen.

Eén verschuiving is duidelijk gemarkeerd.

We waren met twee families op herfstvakantie in Ommen, ruim vijf jaar geleden.

Na enig komisch acteerwerk ('dorstige mannen verbijten hun ongeduld') en vele nerveuze blikken op de klok (niets zo gevat als drankgrappen) liep Ger of ik, de alcoholist van dienst zeg maar, prompt als de wijzer halfvier aangaf naar de gang om bokbier uit de ijskast te halen.

'Jij ook een bok?'

'Ach, waarom niet.'

Die feestelijke eerste slokken werden zwijgend en met gesloten ogen genomen.

Thuis was halfvier ons nog te vroeg. Maar met het precedent van die week in Salland nog vers in het geheugen werd dat tijdstip steeds minder eng. Wat in Ommen kon, kon in Amsterdam toch zeker ook?

Ger en ik belden elkaar bijna dagelijks en vaak was een telefoontje tussen drie en vier een mooie aanleiding om het werk te onderbreken en even een bier open te trekken. Door de hoorn klonk het geruststellende geluid van een ploppende

kroonkurk en een knippende aansteker. Daarna een lange zucht.

Ger liet zijn balkon toen nog niet door zijn slijter vol zetten met kratten van 'wat in de aanbieding was', maar een Trappist, dubbel of tripel, of een bokje in het seizoen was altijd op voorraad. Ger deed ook wel aan gewoon bier, tegen de dorst, maar ik eigenlijk nooit. Een speciaalbier en dan fluks aan de wijn, was het devies.

Soms mocht 'het' (niet neuken, waar het onbepaalde lidwoord meestal voor staat, maar drinken dus) bij wijze van uitzondering al om drie uur. In geval van indispositie bijvoorbeeld, of als er iets te vieren was. En uiteindelijk wisselden regel en uitzondering keurig van plaats en beloonde ik mezelf met een geestelijk schouderklopje als ik de tijd vergeten was achter een tekstklus en pas om halfvier de gang naar de ijskast maakte. Latertje vandaag!

En nu wordt het nooit meer halfvier.

Na de thee word ik ongedurig. Ik loop om de paar minuten naar de kraan om te drinken. Zet nog maar eens thee, iets zonder cafeïne dit keer. Munt of *Tangerine Orange Zinger*.

Bij het koken is de spanning in mijn lege binnenste te snijden. Ik prop naar binnen wat ik te eten vind, nootjes, crackers, restjes, inhaleer mijn sigaretten diep (voor een pijp heb ik nu geen geduld), blus een dorst die niet te lessen valt met koud water, steeds weer, laat in mijn zenuwen bestek kletteren en knoei met sauzen, spetter met hete olie.

Als het eten op tafel staat val ik stil: ik mis het Duralex glas vol rode wijn (voor het opdienen gauw nog even geleegd en bijgeschonken) en kauw somber op mijn pasta, die me ongewoon flauw lijkt, hoeveel werk ik ook van de saus maak.